

**Постановление на Министерски съвет № 100/08.06.2018г. за
създаване и функциониране на Механизъм за съвместна
работа на институциите по обхващане и включване в
образователната система на деца и ученици в
задължителна предучилищна и училищна възраст**

Нови моменти * Добри практики * Проблеми

Венцеслава Генова, д. и.
Началник на РУО Варна

Жоро Тошков
Началник на РУО Добрич

Елка Станчева
Началник на РУО Търговище

Светлана Милева
Началник на РУО Шумен

Постановление на Министерски съвет № 100/08.06.2018г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Нови моменти

Венцеслава Генова, д. и.
Началник на РУО Варна

Жоро Тошков
Началник на РУО Добрич

Елка Станчева
Началник на РУО Търговище

Светлана Милева
Началник на РУО Шумен

ПМС № 100/2018г.

Механизъм

прилага се и е
постоянно
действащ по
отношение на

деца и ученици,
които не са
обхванати в
образователната
система

деца и ученици,
за които има
риск от отпадане
от училище

деца и ученици,
които
преждевременно
са напуснали
образователната
система

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

- ▶ Прилагане на комплекс от мерки за обхващане и включване в образователната система и предотвратяване на ранно отпадане на децата в риск;
- ▶ прилагане на процедура за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците;
- ▶ проследяване при пътуване и миграция за упражняването на правото на децата на задължително образование;
- ▶ контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия по уважителни причини на децата и учениците;
- ▶ регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия.

ЕКИПИ ЗА ОБХВАТ

Екипите за обхват задължително включват:

Представители на образователни институции – педагогически специалисти, служители в детски градини/училища

Представители на общини – кметове, кметски наместници, служители в общински администрации

Ръководител на екипа –
служител на РУО

Представители на Регионална дирекция
„Социално подпомагане“

Представители на Областна дирекция на
МВР

Екипите за обхват са обвързани с конкретни образователни институции (една или повече), намиращи се в района за обхват.

АДМИНИСТРИРАНЕ

Координационно звено

- Ръководи се от заместник министър-председателя с функции на координация по отношение на дейността на МОН. В състава се включват 5 министри, председателят на ДА „Закрила на детето“, изпълнителният директор на Агенция за социално подпомагане, председателят на ЦКБППМН, представители на областните управители и 3 кметове, предложени от НСОРБ.

Информационна система

- За функционирането на Механизма се внедрява, развива, поддържа и управлява Информационна система за реализация на механизма (ИСРМ), която предоставя интегрирана електронна среда и инструментариум.

ОТГОВОРНОСТИ на национално ниво

Министър на образованието и науката

- ▶ организира изпълнението на Механизма;
- ▶ осигурява участието в Механизма на РУО и на институциите в системата на предучилищното и училищното образование;
- ▶ внедрява, създава, развива, поддържа и управлява ИСРМ, като утвърждава правилата и процедурите за работа, достъп и за подпомагане на потребителите на ИСРМ, включително чрез обучение;
- ▶ организира изготвянето на регулярни анализи на ефективността от прилагането на Механизма;
- ▶ разработва и предлага на Координационното звено система от мерки за оптимизиране и подобряване ефективността на Механизма и превенция на отпадането на деца и ученици от образователната система

Съдействие по компетентност

- ▶ Министър на вътрешните работи
- ▶ Министър на труда и социалната политика
 - Дирекция «Бюро по труда»
- ▶ Министър на здравеопазването
 - Регионална здравна инспекция
- ▶ Министър на регионалното развитие и благоустройството
 - Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
- ▶ Председател на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на непълнолетни и малолетни

ОТГОВОРНОСТИ на регионално ниво

Областен управител

- ▶ осъществява контрол за изпълнението на Механизма на областно ниво и при искане от началника на РУО оказва съдействие, като осъществяват координация между институциите;
- ▶ изисква от ръководителите на институциите (общини, РД «Социално подпомагане» и ОД на МВР) на територията на областта да определят представители за участието им в екипите за обхват;
- ▶ осъществява контрол по изпълнение на дейностите по Механизма от кметовете на общини.

ОТГОВОРНОСТИ на регионално ниво

Началник на РУО

- ▶ сформира екипите за обхват и определя конкретните задължения;
- ▶ осъществява координация и ръководство на екипите за обхват на областно ниво съвместно с областния управител;
- ▶ контролира представителите на съответното училище или детска градина да участват в дейността на екипа за обхват за децата и учениците от прилежащия район на образователната институция;
- ▶ съвместно с ръководителите на другите институции планира посещенията на адреси от екипите за обхват;
- ▶ чрез министъра на образованието и науката отчита пред Координационното звено изпълнението на Механизма.

ОТГОВОРНОСТИ на регионално ниво

Директор на дирекция „Социално подпомагане“

- ▶ предоставя чрез ИСРМ информация на директорите на училищата в района на настоящия адрес на децата, с които работи съответната дирекция „Социално подпомагане“ по смисъла на Закона за закрила на детето, включително малолетните и непълнолетните до 16 години бременни и майки с деца;
- ▶ предприема мерки по отношение на социалните помощи във връзка с подадени предложения от директорите на училищата и детските градини;
- ▶ при установена нужда предлага на директорите на училищата предоставяне на стипендии за подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането по реда на ПМС № 328/2017г. за условията и реда за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.

ОТГОВОРНОСТИ на ниво община

Кмет на община

- ▶ Разпределя територията на общината на райони на обхват, които включват прилежащия район на една или повече образователни институции и ги актуализира ежегодно;
- ▶ определя общински служители за участие в екипите за обхват, вкл. кметове и кметски наместници на малки населени места;
- ▶ осъществява координация на екипите за обхват на общинско ниво;
- ▶ извършва първоначална проверка на данните за настоящ или постоянен адрес на незаписаните и отпадналите деца и ученици от образователните институции на територията на общината и ги въвежда в ИСРМ;
- ▶ от 20-о до 30-о число на месеците март, юни, октомври и декември на съответната година предоставя информация за наложените наказания по реда на чл. 347 от ЗПУО през съответния период .

ОТГОВОРНОСТИ на ниво район за обхват

Директор на образователна институция

- ▶ възлага на педагогически специалисти и на друг персонал от училището/детската градина включването в екипите за обхват и осигурява участието на включените лица;
- ▶ организира и контролира изпълнението на дейностите от Механизма на ниво училище/детска градина и съдейства технически, административно и организационно на екипа за обхват;
- ▶ чрез ИСРМ прави предложение до РД „Социално подпомагане“ за предоставяне на конкретен вид помощ в натура за дете или ученик според установените потребности;
- ▶ създава организация за превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище;
- ▶ ежемесечно чрез ИСРМ подава информация за посещаемост.

Екипите за обхват

Директорите на
образователни институции в
района за обхват

- ▶ Предприемат мерки за обхващането в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ▶ предлагат мерки за реинтеграцията в образователната система на деца и ученици, отпаднали от детска градина и училище;
- ▶ предлагат мерки по превенция на включените в образователната система деца и ученици в риск от отпадане;
- ▶ определят комплекс от мерки по отношение на всяко дете, което е идентифицирано като необхванато, отпаднало или застрашено от отпадане от образователната система и взаимодействат с компетентните институции за прилагане на интегриран подход;
- ▶ планират посещения в домовете на децата и учениците; провеждат разговори с родителите, настойниците/попечителите или с лицата, които полагат грижи за децата и учениците;
- ▶ предлагат мерки за обща и допълнителна подкрепа.

Приоритетни целеви групи и срокове за обхващане и включване

- ▶ До 30 септември – деца и ученици, които са отпаднали през предходна учебна година;
- ▶ До 30 ноември – деца и ученици в задължителна предучилищна или училищна възраст, които не са записани в детска градина или в първи клас или са посещавали училище/детска градина през предходната учебна година, но не са записани за текущата;
- ▶ До 15 февруари – мерки за връщане и трайно включване в образователната система на повторно отпадналите деца и ученици и на отпаднали през текущата учебна година деца и ученици;
- ▶ До 30 март – мерки за връщане и трайно включване в образователната система на повторно отпадналите деца и ученици и на отпадналите между първия и втория учебен срок;
- ▶ **Регулярно - мерки за превенция на риска от отпадане на деца и ученици, за които има индикатори за отсъствия, слаб успех и проблемно поведение.**

ИСРМ и защита на личните данни

- ▶ Информационната система за реализация на Механизма осигурява защита и сигурност на предоставяните от институциите и събраните от екипите за обхват данни за децата и учениците;
- ▶ дава се персонален и ограничен достъп само за лицата, изпълняващи функции или имащи отношение по Механизма;
- ▶ информация, станала известна на лицата с достъп през ИСРМ, не може да бъде разпространявана извън обхвата на Механизма;
- ▶ отговорност за достоверността на данните носи лицето, което ги въвежда или променя съгласно дадените му правомощия.

Обучение на екипи

unicef

Министерство на образованието и науката, с подкрепата на УНИЦЕФ:

- ▶ Разработи Насоки за работа на екипите за обхват;
- ▶ Проведе двудневно обучение на обучители - експерти от регионалните управления на образованието.

Към момента се провеждат обучения на членовете на екипи по места.

unicef

Насоки за работата на екипите за обхват

Проект 1

Летиция Антонович

Регионален консултант на УНИЦЕФ, август 2018 г.

Постановление на Министерски съвет № 100/08.06.2018г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Добри практики * Проблеми

Венцеслава Генова, д. и.
Началник на РУО Варна

Жоро Тошков
Началник на РУО Добрич

Елка Станчева
Началник на РУО Търговище

Светлана Милева
Началник на РУО Шумен

Добри практики – РУО Варна

- ▶ Профилен подход при индивидуално насочване на ученици, обхванати по Механизма, в професионални паралелки със специалности, които са по секторната икономика на съответната община и в дирекция „Бюро по труда“ има вакантни работни места – подпомага се мотивацията за завършване на средно образование със степен на професионална квалификация, гарантира се професионална реализация и намаляване на бедността, провежда се информационна и консултационна кампания по училища от местните служби по заетост.
- ▶ Включване в образователната система на реинтегрирани лица, получили основно образование по проект за ограмотяване на възрастни „Нов шанс за успех“ и продължаване на образованието във вечерна паралелка на професионална гимназия в община Провадия – учене през целия живот и подготовка на кадри, необходими за икономиката на общината в сектор „Земеделие“, намаляване на процента безработни и увеличаване на заетостта.

Добри практики – РУО Варна

- ▶ Психолого-педагогическа работилница за родители – регионална политика на РУО Варна за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за успешно общуване със семействата, активно включване на родителите в образователно-възпитателния процес, в дейности по проекти и в други извънкласни дейности, информационни срещи за мотивиране на родителите и децата за участие и приобщаване в образователната среда, насърчаване на традициите в общността, които са утвърждаващи за образованието като ценност.
- ▶ Обхващане на деца от семейства, които след събаряне на къщите им са настанени в приют за временно настаняване на бездомни и социално слаби лица в гр. Варна – това е случай в развитие, касаещ 28 деца от 7 семейства, към момента положителни са резултатите от реинтегрирането на по-малките деца, продължава работата по мотивирането на учениците в юношеска възраст, осигурена е еднократна социална помощ в началото на учебната година за подпомагане на семействата при подготовката на децата им за училище.

Добри практики – РУО Варна

- ▶ Създадени са клубове по интереси в училища, които дават възможност на учениците да използват пълноценно свободното време, да изграждат умения за сътрудничество и взаимодействие и формират чувство на принадлежност към училищната общност.
- ▶ Успешно реинтегриране на ученик от рисков контингент – нарушена семейна среда, синдром на родителско отчуждение и сицидни индикации. По случая е осъществено сътрудничество с друго РУО.
- ▶ Положителна роля на ромския образователен медиатор.
- ▶ Назначаване на социален работник в училище.
- ▶ В детските градини в община Девня посещението на децата е освободено от заплащането на такси.

Добри практики – РУО Добрич

- ▶ При наличие на голям брой адреси за обход в един район, които са непосилни като количество за екипа на района, в графика за посещение на адреси се включват и другите екипи от същото населеното място – формират се миниекипи, всички обходи се провеждат едновременно, предварително са разпределени адресите между формираните миниекипи, осигурена е карта с улици.
- ▶ Работни срещи в широк формат за преодоляване на проблеми при записване след началото на учебната година на необхванати деца/ученици, свързани с пълняемост на паралелки и групи – търси се оптимално решение за всеки конкретен случай, като се отчитат и желанието на родителите, отдалечеността на учебното заведение, възможностите за безплатен транспорт и др.
- ▶ Отменени такси за детските градини в община Крушари и значително намалени такси за детски градини в община Добричка.
- ▶ Активна работа с родителите в училищата – сформирани училища/академии за родители, включване на родителите в дейности по проекти, спортни дейности и културни прояви.

Добри практики – РУО Търговище

- ▶ Районите за обхват в градовете съвпадат с районите за прием в първи клас, с което се избягва повторно посещение на един и същ адрес от различни екипи с различна цел.
- ▶ Препоръки към директорите на образователни институции за стриктно прилагане на нормативните изисквания за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, системен контрол на посещаемостта на деца и ученици, специално внимание към документите за извиняване на отсъствия на деца/ученици, спазване на определените в ЗПУО срокове за отписване на ученици като превенция на фиктивно записани в образователната институция.
- ▶ Целенасочена работа с родителската общност за превенция на незаинтересованост, насилие, пиянство, бедност, миграция, внимание към етнокултурни традиции и превръщането им в подкрепящ фактор.
- ▶ Индивидуална работа на екип от специалисти в образователната институция за осигуряване на подкрепа, съответстваща на потребностите на детето/ученика.
- ▶ Публичност на дейностите по Механизма – работни срещи, кръгли маси, пресконференции, художествено-творчески и спортни изяви, социални мрежи и сайтове на РУО и образователни институции.

Добри практики – РУО Търговище

- ▶ Подобряване на образователната среда – обновяване на материално-техническата база в детски градини и училища; изграждане на интерактивна площадка за изучаване на БДП в детска градина.

- ▶ Професионалното образование като важен фактор за задържането на ученици – паралелки по нови професии, въвеждане на дуална форма на обучение, възможности за изява в национални състезания по професии, организиране на регионална панорама на професионалното образование в подкрепа на дейностите за кариерно ориентиране.

- ▶ Насърчаване на иновациите в образованието и популяризиране на добри практики.

Добри практики – РУО Шумен

- ▶ Изграждане на мрежа от ученици-ментори за провеждане на допълнителна работа с реинтегрираните и застрашените от отпадане от училище ученици.
- ▶ Определяне на обществени възпитатели за работа с реинтегрирани и застрашени от отпадане ученици.
- ▶ С цел задържане на учениците в училище след придобиване на основно образование и с оглед успешното им завършване на средно образование, общината, съвместно с училищното настоятелство, осигурява финансиране на курс за придобиване на шофьорска правоспособност за учениците от XI клас, като един от критериите за включването им в курса е липсата на отсъствия по неуважителни причини.
- ▶ Разработване на критерии за стимулиране на реинтегрирани и застрашени от отпадане ученици и ученици от социално слаби семейства чрез предоставяне на еднократни стипендии по предложение на училищна комисия за стипендиите.
- ▶ Насочване и подпомагане на учениците и родителите при осъществяване на контакти с други институции, имащи отношение към обхвата и включването на учениците в образователната система.

Добри практики – РУО Шумен

- ▶ Провеждане на индивидуална работа с ученици, застрашени от отпадане и непосещаващи училище с цел привличането им в училище, в т. ч. и в други форми на обучение.
- ▶ Изготвяне и прилагане на правила за идентификация и съвместни действия на длъжностните лица в училището и институциите за подкрепа и развитие на децата и учениците в риск от отпадане.
- ▶ Предоставяне на услуги по кариерно ориентиране на ученици от I до XII клас.
- ▶ Съвместни дейности с образователни медиатори, които подпомагат учителите при осъществяване на връзките с родителската общност - провеждат срещи, дискусии, посещения в домовете и др.
- ▶ Изграждане на работещо партньорство с кметове на населени места, извън селището, в което е разположено училището, но в които са в района за обхват.
- ▶ Организиране на срещи-дебати с родителите в рамките на родителски клубове, в т. ч. и решаване на казуси, произтичащи от слаба мотивация за учене и традицията на ранните бракове.

Проблеми

- ▶ Висока степен на мобилност на семействата в рамките на държавата и миграция към чужбина.
- ▶ Затруднено откриване на учениците на постоянен/настоящ адрес поради неактуализирана информация за движението на семействата им. Наличие на недействителни адреси. Трудно достигане до адрес в блокове със заключване на входни врати и неразбирателство между съседни.
- ▶ Липса на документи (например - акт за раждане).
- ▶ Липса на официално определен законен настойник при отсъствие на родителите (детето/ученикът се отглежда от роднини), Скайп-деца.
- ▶ Ранни бракове и ранно майчинство.
- ▶ Трудности при записване на деца в детски градини, поради непоставени ваксини.
- ▶ Трудности при включване в образователната система на ученици, ненавършили 16 години, чиято възраст надхвърля с повече от три години възрастта за съответния клас.

Проблеми

- ▶ Голяма част от посещенията на адреси се осъществяват само от представители на образователни институции поради трудно осигуряване на присъствието на другите членове на съответния екип .
- ▶ Голяма част от членовете на екипи, които осъществяват посещения на адрес, не са обучени за работа на терен, което е предпоставка за намаляване на ефективността от работата на екипа.
- ▶ Деца на български граждани, които се обучават в училища на други държави на територията на България, в ИСРМ се визуализират като необхванати и не може да бъде отбелязано, че редовно посещават училище поради отсъствието на училището на другата държава в списъка с образователните институции в ИСРМ.
- ▶ Ниска административна грамотност на част от родителите – коя институция каква помощ или подкрепа и при какви условия може да предостави на детето или на семейството. Слабообразовани или неграмотни родители.
- ▶ Не се използва в пълна степен капацитета на други заинтересовани страни в общността за формиране на ценности и приобщаване в позитивна среда, в която образованието е приоритет.

Екипи

Област	Брой екипи през учебната 2017/2018 година	Брой екипи през учебната 2018/2019 година
Варна	49	57
Добрич	29	36
Търговище	33	39
Шумен	36	53

Споделените добри практики и дефинираните проблеми са изведени при анализа на резултатите от работата на екипите в изпълнение на РМС № 373/2017г. през учебната 2017/2018 година. Увеличеният брой екипи за учебната 2018/2019 година предпоставя по-ефективно изпълнение на отговорностите на екипите, определени в ПМС № 100/2018г.

Благодаря за вниманието!

Венцеслава Генова, д. и.
Началник на РУО Варна

Жоро Тошков
Началник на РУО Добрич

Елка Станчева
Началник на РУО Търговище

Светлана Милева
Началник на РУО Шумен